

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Демонстраційний варіант – 2016

Інструкція щодо виконання роботи

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 210 хв. Робота складається з трьох частин.

Частина 1 містить 30 завдань (А1 – А30). До кожного завдання дається 4 варіанти відповідей, з яких тільки один правильний.

Частина 2 складається з 8 завдань (В1 – В8). Відповіді до цих завдань ви повинні сформулювати самостійно.

Частина 3 складається з одного завдання (С1), яке передбачає написання власного висловлювання (твору).

Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання і правила його виконання. Намагайтеся відповісти на всі тестові завдання.

До бланків записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді. Відповіді вписуйте чітко, відповідно до інструкцій щодо кожної форми завдань. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете її виправити у відповідному розділі бланка. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка А і В, та якості виконання творчої роботи.

Зичимо Вам успіху!

ЧАСТИНА 1

Під час виконання завдань цієї частини в бланку відповідей №1 під номером виконаного завдання (А1 – А30) поставте знак «х» у клітинку, номер якої відповідає номеру вибраної вами відповіді.

А1 У якому рядку в усіх словах букв менше, ніж звуків?

- 1) молотьба, джміль, дзенькіт
- 2) В'ячеслав, щастячко, їхати
- 3) Лук'ян, доля, свято
- 4) квасоля, дзвеніти, щирість

А2 У якому рядку в усіх словах відбувається чергування голосних *о, е з і*?

- 1) торг, лід, дохід
- 2) вісім, лев, товар
- 3) народ, талон, огорожа
- 4) грім, схід, шість

А3 У якому рядку слово *важкий* вжито в прямому значенні?

- 1) важкий характер
- 2) важкий погляд
- 3) важкий портфель
- 4) важкий день

А4 Яке слово є синонімом до фразеологізму *ганяти вітер*?

- 1) ледарювати
- 2) бігти
- 3) провітрювати
- 4) позіхати

А5 Яке слово **не має** закінчення?

- 1) земле
- 2) дівчище
- 3) пенсне
- 4) сильне

А6 Яким способом утворено слово *по-простому*?

- 1) префіксальний
- 2) суфіксальний
- 3) префіксально-суфіксальний
- 4) безафіксний

А7 У якому відмінку вжитий виділений іменник у реченні «Червоною **загравною** зайнялись осики»?

- 1) родовий
- 2) знахідний
- 3) орудний
- 4) місцевий

A8 У якому рядку правильно утворено форму прикметника вищого ступеня порівняння?

- 1) солодший
- 2) більш дешевший
- 3) більш довший
- 4) премудріший

A9 У якому рядку допущено помилку при відмінюванні кількісного числівника?

- 1) п'ятисот
- 2) п'ятистам
- 3) п'ятистами
- 4) на п'ятистах

A10 У якому реченні є дієслово майбутнього часу?

- 1) Оразу ж за городом починається луг.
- 2) Наливаються соками колоски жита й пшениці.
- 3) Своїми чудовими співами птахи чаруватимуть нам душу й серце.
- 4) На очах наливаються черешні, жовтіють персики, мліють сливи.

A11 Укажіть речення зі складеним іменним присудком.

- 1) Дід любив спати під дубом.
- 2) Земля не може жити без сонця.
- 3) Довго я не хотіла коритись весні.
- 4) Плеск Дністра був ніжним і невиразним.

A12 Укажіть вид односкладного речення «Віддай людині крихітку себе».

- 1) означено-особове
- 2) неозначено-особове
- 3) узагальнено-особове
- 4) безособове

A13 Укажіть вид зв'язку між частинами речення: *Серце жде, світліє голова, а десь на вибитій толоці буднів оджурлилися мої слова.*

- 1) сурядний і безсполучниковий
- 2) підрядний і безсполучниковий
- 3) сурядний і підрядний
- 4) сурядний, підрядний і безсполучниковий

A14 У якому рядку в усіх словах пишеться м'який знак?

- 1) віс..тю, нен..чин, змен..шити
- 2) Гор..кий, т..мяний, молдавс..кий
- 3) приятел..ці, різ..бяр, таріл..ці
- 4) кін..чик, ал..янс, людс..кість

A15 У якому рядку в усіх словах пишеться апостроф?

- 1) Лук..янівка, дзв..якнути, міжбрів..я
- 2) солов..їний, бур..ян, кур..йозний
- 3) дев..ять, надвечір..я, підв..язати
- 4) торф..яний, з..їхати, медв..яний

A16 У якому рядку в усіх словах пишеться префікс **при-**?

- 1) пр..лягти, пр..землитися, пр..дорого
- 2) пр..власнити, пр..гадати, пр..дністровський
- 3) пр..купити, пр..хитрий, пр..бережний
- 4) пр..світлий, пр..білити, пр..тиснути

A17 У якому рядку в усіх словах відбувається подвоєння літер?

- 1) вихован..ість, буден..ий, вітрян..ий
- 2) удаван..ий, пісен..ий, намальован..ий
- 3) щоден..ий, числен..ий, в..ічливий
- 4) дозволен..ий, глибин..ий, дан..ий

A18 У якому слові іншомовного походження на місці пропуску треба писати літеру **і**?

- 1) аж..отаж
- 2) ор..гінал
- 3) д..пресія
- 4) пр..мітив

A19 Яке слово пишеться через дефіс?

- 1) руко/пис
- 2) сонце/захисний
- 3) тисячо/ліття
- 4) сила/силенна

A20 Який прислівник пишеться окремо?

- 1) рік/у/рік
- 2) пліч/о/пліч
- 3) в/день
- 4) мимо/волі

A21 У якому реченні кома **не** ставиться?

- 1) На будинках (?) на деревах (?) на парканах – всюди червоний відблиск.
- 2) Він бачив себе коло вагонеток з цукром (?) або біля апарата.
- 3) Жожак тільки журно курликає над нашою хатою (?) над селом чи над містом (?) над полем чи над лісом.
- 4) І сам собі постань законом (?) і не вагайся (?) не блажи.

A22 У якому реченні поширене означення **не** відокремлюється комами (розділові знаки пропущені)?

- 1) Лукаш зачарований музикою лісу зупинився на галявині.
- 2) Осінній ліс осяяний вранішніми променями сонця здавався казковим.
- 3) Налита сонцем і вітрами хлюпоче веслами весна.
- 4) І дощами вмиті журавлі в блакиті відлітають у тривожний дальній шлях.

A23 У якому складносурядному реченні між його частинами потрібно ставити тире (розділові знаки пропущено)?

- 1) Хай наше слово не вмирає (?) і наша правда хай живе!
- 2) Шугає вітер (?) а сніжні зорі все мені цілують чоло гаряче.
- 3) Ще одна єдина мить (?) і дальній поїзд прошумить.
- 4) Рече Дніпро (?) й лани широкополі медами пахнуть.

A24 Який розділовий знак потрібно ставити між частинами поданого безсполучникового складного речення?

Продержало з тиждень морозом (?) земля залякла, як кістка.

- 1) кома
- 2) крапка з комою
- 3) двокрапка
- 4) тире

A25 У якому реченні **неправильно** поставлено розділові знаки при звертанні?

- 1) Зірочки ясні небо покрили, вийди, дівчино, серденько миле.
- 2) О краю, мій, тужу я за тобою!
- 3) Моя ти доле молодая, не покидай мене.
- 4) Не все тобі видно, мій брате і друже. Заглянь мені в очі, заглянь мені в душу!

A26 У якому реченні **неправильно** поставлені розділові знаки при прямій мові?

- 1) «Мамо, а чи не принесли б Ви мені мисочку узвару?» – звернувся він до своєї матері.
- 2) У листі до свого сина Сухомлинський писав: «У щасливий день свого життя прийди на могилу героїв, схили голову і поклади квіти».
- 3) «Я, коли виросту, теж садівником буду!» – не зводячи очей з дядька Степана, палко промовив Юрко.
- 4) «Хто творить розумну та добру людину – найкращий майстер»: подібне було рішення стариків.

A27 У якому словосполученні **не порушено** граматичну норму?

- 1) вступити в посаду
- 2) біля вісімдесяти відсотків
- 3) раз у місяць
- 4) розпочати роботу о восьмій годині

Прочитайте текст і виконайте завдання A28–A30; B1–B8; C1

1) Повага до старших, до батьків вважалась у народі рисою, притаманною кожній порядній, вихованій людині. 2) Навчаючи дітей поважати старших, розповідали їм різні повчальні історії, казки.

3) Колись старих людей, у яких не було сил працювати, спускали на лубках у провалля, щоб дарма хліба не їли. 4) А один чоловік дуже любив свого батька й не виконав жорстокого закону, заховав старого в хліві, годував тасмно. 5) Через деякий час трапився недорід: нічим людям сіяти. 6) Батько побачив, що син чогось журиться, розпитав про все й порадив зняти снопи зі стріхи, ще раз обмолотити й засіяти. 7) Так син і вчинив. 8) Зійшов у нього хліб найкраще, і найбільша нива була засіяна. 9) Усі люди допитувалися, як же він до такого додумався. 10) Той спочатку мовчав, а згодом розповів, що батько його так навчив. 11) З того часу люди перестали старих на лубках вивозити, а шанували до самої смерті, бо вони мудрі, життям биті, завжди розуму навчать.

12) Пам'ятайте: наше життя – це своєрідний храм, цінний не тільки нашою працею, а й мудрістю попередніх поколінь, без якої той храм давно перетворився б на руїну (За Г. Бондаренко)

A28 Яке з речень найбільше відповідає головній думці тексту?

- 1) Повага до старших, до батьків вважалась у народі рисою, притаманною кожній порядній, вихованій людині.
- 2) Навчаючи дітей поважати старших, розповідали їм різні повчальні історії, казки.
- 3) Колись старих людей, у яких не було сил працювати, спускали на лубках у провалля, щоб дарма хліба не їли.
- 4) Пам'ятайте: наше життя – це своєрідний храм, цінний не тільки нашою працею, а й мудрістю попередніх поколінь, без якої той храм давно перетворився б на руїну.

A29 До якого типу мовлення належить поданий текст?

- 1) роздум
- 2) опис
- 3) розповідь
- 4) розповідь з елементами опису

A30 Яким способом зв'язку утворено словосполучення **повага до старших** з першого речення?

- 1) узгодження
- 2) керування
- 3) прилягання
- 4) не є словосполученням

ЧАСТИНА 2

Під час виконання завдань цієї частини запишіть вашу відповідь у бланк відповідей №1 з правої сторони від номера завдання (В1 – В8), починаючи з першої клітинки. Кожну букву чи цифру пишуть в окремій клітинці. Слова або числа при перерахуванні відокремлюйте комами. Кожну кому ставте в окрему клітинку. Пробіли не використовуються.

Відповіді до завдань В1 – В3 запишіть словами

В1 До якого стилю мовлення належить текст? Слово запишіть у початковій формі.

В2 З шостого (6) речення виписіть слово, у якому відбувається уподібнення приголосних звуків за способом творення.

В3 З четвертого (4) речення виписіть присвійний займенник.

Відповіді до завдань В4 – В8 запишіть цифрами

В4 У третьому (3) реченні знайдіть прийменники. Вкажіть їх кількість. Відповідь запишіть цифрою.

В5 Серед речень 1-5 знайдіть те, до складу якого входить відокремлена обставина, виражена дієприслівниковим зворотом. Запишіть номер цього речення.

В6 Серед речень 8-12 знайдіть складнопідрядне з підрядним реченням причини. Запишіть номер цього речення.

В7 Укажіть номер речення, в якому пропущено тире між підметом і присудком. Запишіть номер цього речення.

Прочитайте уривок з рецензії, складеної до тексту, який ви аналізували, виконуючи завдання А28-А30, В1-В7. У цьому уривку розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місці пропусків цифри, які відповідають номеру терміна зі списку. Якщо ви не знаєте, яка цифра зі списку повинна бути на місці пропуску, пишуть цифру 0.

Послідовність цифр у тому порядку, в якому вони записані вами у тексті рецензії на місці пропусків, запишіть у бланк відповідей №1 справа від номера завдання В8, починаючи з першої клітинки. Кожну цифру пишуть в окремій клітинці згідно з наведеними у бланку зразками. Цифри, які ви наводите, відділяйте комами. Кожну кому ставте в окрему клітинку. Пробіли не використовуються.

В8 «Автор тексту доводить, що кожен з нас повинен цінувати досвід попередніх поколінь. Досягається це за допомогою синтаксичних засобів: _____ (речення 3, 6, 10, 11), _____ (речення 1, 2, 11), та лексичних засобів: _____ (*мовчав, а потім розповідав* з 10 речення), _____ (*життям бити* з 11 речення).

- 1) фразеологічний зворот
- 2) синоніми
- 3) антоніми
- 4) прості речення
- 5) однорідні члени речення
- 6) складні речення
- 7) епітет
- 8) порівняння
- 9) метафора

ЧАСТИНА 3

Для відповіді до завдання цієї частини використовуйте бланк №2. Запишіть спочатку номер завдання С1, а потім напишіть твір.

С1 Напишіть твір-роздум на основі прочитаного тексту.

Сформулюйте позицію автора. Напишіть, чи погоджуєтесь з його точкою зору. Наведіть два-три переконливі докази, що найкраще аргументують Ваші міркування, спираючись на знання, життєвий досвід чи приклади з художньої літератури. **Сформулюйте** висновки.

Робота повинна бути написана з опорою на текст.

Обсяг твору – не менше 150 слів. Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Робота, написана без опори на текст, не оцінюється.

Твір пишуть акуратно, розбірливим почерком.